

- CONCEPT -

3 juli 2023

ACCOUNTANTSVERSLAG 2022

Gemeente Sliedrecht

Onder voorbehoud van:

- Afronden van onze werkzaamheden t.a.v. rechtmatigheid
- Formele afwikkeling van ons dossier

BDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

de raad van de gemeente Sliedrecht
T.a.v. de heer R. van Aalst, raadsgriffier
Postbus 16
3360 AD SLIEDRECHT

Rotterdam, 3 juli 2023

Kenmerk: MS/MF/RAXXX

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

DASHBOARD

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2022 van de gemeente Sliedrecht gecontroleerd, voor zover het de getrouwheid betreft. De controle van de rechtmatigheid is nog bij ons onderhanden. Zoals afgesproken ontvangt u hierbij ons concept accountantsverslag 2022. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen. In onze Managementletter 2022 naar aanleiding van de Interim controle treft u onze bevindingen en observaties ten aanzien van de relevante interne processen.

De jaarrekening van de gemeente Sliedrecht geeft een getrouw beeld van de financiële positie en de baten en de lasten. Wij zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring omtrent de getrouwheid te verstrekken. Na afronding van onze werkzaamheden ten aanzien van de rechtmatigheid en verdere completering van ons controledossier zullen wij overgaan tot het verstrekken van de controleverklaring.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke functionarissen binnen de ambtelijke organisatie en de verantwoordelijke wethouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening was net als voorgaand jaar een erg intensief traject en noopt tot evaluatie en concrete verbeteracties om ons volgend jaar in de gelegenheid te stellen een soepele en efficiënte controle uit te voeren. Dit wordt ook door de organisatie gedeeld en op korte termijn opgepakt. In ons verslag gaan wij hier nog nader op in.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

C.M. Steehouwer MSc RA

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. UITKOMSTEN
JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT &
FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE
BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING

- ▶ De jaarrekening van de gemeente Sliedrecht geeft een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva per 31 december 2022 als ook van de financiële positie aan het einde van het boekjaar. Wij zijn voornemens goedkeuring te verlenen ten aanzien van de getrouwheid.
- ▶ De controle van de rechtmatigheid is op dit moment nog niet formeel afgerond, zodat we voor de rechtmatigheid nog niet onze voorgenomen conclusie met u kunnen delen.
- ▶ Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden. De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar. Het BBV en de WNT zijn nageleefd en wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage.

FRAUDE EN CONTINUITEIT IN DE CONTROLEVERKLARING

- ▶ De paragrafen controleaanpak frauderisico's en veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn opgenomen in de controleverklaring.
- ▶ Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude.
- ▶ Onze werkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering voort te kunnen zetten.
- ▶ Wij adviseren u in de jaarstukken 2023 expliciet aandacht te besteden aan frauderisicobeheersing. Dit kan in de paragraaf bedrijfsvoering.

TOP 3-AANDACHTSPUNTEN 2023

1. Kritisch vermogen van de verbijzonderde interne controle (VIC) moet fors omhoog om tot een deugdelijke rechtmatigheidsverantwoording te kunnen komen
2. Wij raden aan gedurende het jaar al zorg te dragen voor borging van de getrouwheid van de te presenteren cijfers in Buraps jaarrekening en zodoende permanent de kwaliteit van cijfers te borgen. Het doorlopen controleproces toont hier wederom de noodzaak van aan. Stappen noodzakelijk voor start controle 2023.
3. Verbeterde beheersing van de realisatie grote opgaven door gebruikmaking van digitalisering is een belangrijk speerpunt voor de toekomst. In Interim-controle 2023 volwassenheidsscan en rapporteren hierover aan u in managementletter.

RESULTAAT 2022

(x €1.000)	2022	Begroting (na wijziging)
Saldo van baten en lasten	5.606	86.002
Mutatie reserves	1.532	2.402
Gerealiseerd resultaat	7.138	2.922

- ▶ Het resultaat 2022 wijkt € 4,2 mln. Voordelig af.
- ▶ Op basis van onze ervaringen wijkt het resultaat relatief veel af, wat dit jaar ook bij veel andere gemeenten het geval is. Belangrijkste oorzaken hiervoor zijn de Decembercirculaire en opvang Oekraïne. Van belang is dat bestemming van deze overschotten zorgvuldig gebeurt, gezien hier (deels) kosten in 2023 tegenover staan.

TERUGBLIK CONTROLEPROCES

- ▶ Hoewel de interim-controle ons een goede indruk gaf van de kwalitatieve groei van de organisatie heeft dit niet geleid tot een verbetering van de primaire jaarrekening en onderliggend dossier.
- ▶ De controle is wederom moeizaam verlopen en heeft tot veel vragen en correcties geleid, met een navenant grotere tijdsbesteding en te lange doorlooptijd tot gevolg.
- ▶ Oorzaken liggen zowel in de kwaliteit in de lijn als in de mate waarin bij het voorbereiden van jaarrekening(dossier) een kritische blik op de kwaliteit is geweest. De controleerbaarheid van de cijfers staat hierdoor onder druk en noodzaakt stevige inzet op een significant beter jaarrekening-(dossier) 2023. De concrete planning voor 2023 zal afhangen van de voortgang die is gerealiseerd.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

- ▶ Forse resterende onzekerheden als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de prestatielevering voor een aantal facturen. Uit de controle op inkoop blijkt een geëxtrapoleerde fout van € 145.678 en een geëxtrapoleerde onzekerheid van € 1.669.123.
- ▶ Professionalisering beheersing en dossiervorming met betrekking tot de grondexploitaties benodigd.
- ▶ Interne aandacht voor naleving eigen verordeningen moet verbeterd worden, zodat afspraken rond afschrijving, reserves en voorzieningen initieel correct worden gevolgd.
- ▶ Slechts beperkt bevindingen ten aanzien van de naleving van Europese aanbestedingsregels.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 De jaarrekening is getrouw
- 2.2 Rechtmatigheid van de jaarrekening
- 2.3 Rapporteren over fraude en continuïteit in de controleverklaring
- 2.4 Top 3-aandachtspunten voor 2023

2.1 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening van de gemeente Sliedrecht geeft een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva per 31 december 2022 als ook van de financiële positie aan het einde van het boekjaar.

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2022 van de gemeente Sliedrecht een goedkeurende controleverklaring af te geven met betrekking tot de getrouwheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid (juist en volledig) betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva per 31 december 2022, in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Tijdens de controle hebben wij een behoorlijk aantal verschillen geconstateerd welke alle zijn gecorrigeerd. Daardoor resteren er geen ongecorrigeerde controleverschillen. Onderstaand geven wij u inzicht in de gecorrigeerde verschillen. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen groter dan € 42.684 te rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	PAGINA
Getrouwheid			
Materiële vaste activa - onjuiste toepassing van afschrijvingsvorm (MVA te laag)	-/- 79.714	-	22
Voorzieningen - Voorziening wachtgeld te hoog verantwoord	62.215	-	25
Kortlopende schulden - presentatiefout in de kortlopende schulden (twee fouten) € 44.026	0	-	26
Overlopende passiva - fouten in nog te betalen bedragen en vooruit ontvangen bedragen	79.585	-	26
Inkopen goederen en diensten - extrapolatie van geconstateerde fouten in steekproef	145.678	1.669.123	27/28
Totaal	207.764	1.669.123	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	853.678	2.561.034	
Performance materialiteit	554.891	2.262.247	
Rapporteringstolerantie	42.684	42.684	

Wij hebben bij het bespreken van de controleverschillen het college verzocht om controleverschillen te corrigeren. Dit is voor de zaken als opgesomd op de volgende pagina ook gebeurd. Voor de hierboven getoonde posten heeft het college gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. In de bevestiging bij de jaarrekening neemt het college expliciet haar verantwoordelijkheid voor dit standpunt.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en zijn daarom voornemens een goedkeurende verklaring te verstrekken met betrekking tot de getrouwheid.

2.2 De jaarrekening is rechtmatig

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2022 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen.

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen groter dan € 42.684 te rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	PAGINA
Rechtmatigheid			
Materiële vaste activa - onjuiste toepassing van afschrijvingsvorm (MVA te laag)	79.714	-	22
Voorzieningen - Voorziening wachtgeld te hoog verantwoord	62.215	-	25
Kortlopende schulden - presentatiefout in de kortlopende schulden (twee fouten)	44.026	-	26
Overlopende passiva - fouten in nog te betalen bedragen en vooruit ontvangen bedragen	79.585	-	26
Inkopen goederen en diensten - extrapolatie van geconstateerde fouten in steekproef	145.678	1.669.123	27/28
Europese aanbestedingen	106.372	-	30
Totaal	517.590	1.669.123	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	853.678	2.561.034	
Performance materialiteit	554.891	2.262.247	
Rapporteringstolerantie	42.684	42.684	

Voor rechtmatigheid geldt dat alle getrouwheidsbevindingen eveneens rechtmatigheidsbevindingen zijn welke niet met elkaar mogen worden gesaldeerd. Omdat de controle van de rechtmatigheid, in het bijzonder de controle op de naleving van de Europese aanbestedingswet 2012, kan bovenstaande overzicht nog wijzigen. Wij delen daarom ook nog niet ons oordeel met betrekking tot de rechtmatigheid met u.

De paragrafen controleaanpak frauderisico's en veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn opgenomen in de controleverklaring.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het college of het management.

Onze werkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering voort te kunnen zetten.

Verplicht rapporteren over fraude en continuïteit in de controleverklaring

Vanaf boekjaar 2022 nemen accountants bij wettelijke controles de paragrafen controleaanpak frauderisico's en veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie op in de controleverklaring. Deze aanpassingen zien toe op het verplicht rapporteren in de controleverklaring over onze controleaanpak frauderisico's en onze controleaanpak ten aanzien van het vermogen om risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Met het verplicht rapporteren over deze onderwerpen wordt tegemoet gekomen aan een veel gehoorde wens van stakeholders om transparanter te zijn over onze werkzaamheden. Uiteraard hebben de onderwerpen fraude en het vermogen om financiële risico's op te vangen altijd al de aandacht tijdens de accountantscontrole. Maar door deze zaken nu te beschrijven in de controleverklaring, wordt die aandacht ook expliciet gemaakt.

Frauderisico's

Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang (€ 0,8 mln.) zou kunnen bevatten. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties met verschillende personen binnen de gemeente.

Ten behoeve van de controle van boekjaar 2022 hebben wij de volgende frauderisico's geadresseerd tijdens onze controle: het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het college of het management, met name vanuit tendensen om budgetten veilig te stellen voor volgend jaar of binnen budgetten of kredieten te kunnen blijven. Dergelijke tendensen uiteten zich in memoriaalboekingen en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt. Dit betreft een risico wat is voorgeschreven in de Nederlandse controlestandaarden en niet een risico wat het gevolg is van een specifieke gebeurtenis of omstandigheid bij de gemeente.

Daarnaast onderkennen wij een frauderisico in het ten onrechte ten laste van de organisatie brengen van kosten die ofwel geen betrekking hebben op de gemeente, ofwel waar geen prestatie aan ten grondslag ligt.

Onze controlewerkzaamheden ten aanzien van deze risico's hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude.

Continuïteit

Feitelijk is het zo dat bij elke gemeente in Nederland het Rijk garant staat. Met andere woorden: een gemeente kan formeel gezien niet failliet gaan, omdat het Rijk dan bij moeten springen en het Rijk zelf kan niet failliet gaan. Het gevolg hiervan is dat crediteuren en andere stakeholders nooit benadeeld kunnen worden door een faillissement. Desalniettemin is de financiële positie vanuit het perspectief van raadsleden van belang en moet het college inzicht geven in hoeverre de gemeente in staat is om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder. Met de invoering van de aangepaste Nederlandse Standaard 700 dienen accountants vanaf dit jaar voor gemeenten in hun controleverklaringen bij jaarrekeningen naast fraude te rapporteren over de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering voort te kunnen zetten zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Inleiding

Naar aanleiding van de controle van de jaarrekening 2022 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij adviesfunctie, de volgende top 3 van aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

1. Vooruitblik naar rechtmatigheidsverantwoording

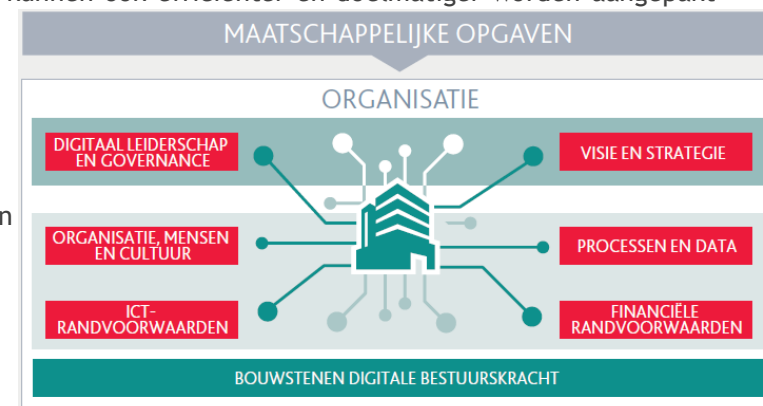
Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording per 2023 komt er een nog belangrijker rol bij de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) te liggen. Naast het uitvoeren van een deugdelijke risicoanalyse en het uitvoeren en vastleggen van de VIC-werkzaamheden, vraagt dit ook om het vermogen bevindingen te evalueren, op te volgen en conclusies te trekken. Op dit moment ligt er nog geen (fraude)risicoanalyse en geactualiseerd VIC-plan. De kwaliteit en nauwkeurigheid van de over 2022 uitgevoerde VIC-werkzaamheden geven ons aanleiding u te wijzen op een noodzakelijke kwaliteitsslag in de voorbereiding, uitvoering en documentatie van de VIC.

2. Kwaliteit financiële kolom

Ondanks de verwachtingen die wij tijdens de interim-controle nog hadden wat betreft voorgenomen verbeteringen in de organisatie met als doel de jaarafsluiting kwalitatief significant te verhogen, is het jaarrekeningtraject 2022 niet beter verlopen dan voorgaand jaar. Met name het ontbreken van een interne kritische blik op de onderbouwing van de cijfers, het deugdelijk innemen van standpunten en het accuraat beantwoorden van onze vragen hebben wederom tot een moeizaam controleproces geleid. Het is noodzakelijk dat hier concrete en stevig geborgde maatregelen op volgen, teneinde gedurende het jaar kwalitatief goede cijfers te presenteren waaraan ook passende documentatie voor aanwezig is die door financiën & control worden getoetst en op orde worden gebracht waar nodig. Wij beschouwen dit als een belangrijke randvoorwaarde om volgend jaar een controleerbare jaarrekening voorgelegd te krijgen en de werkdruk in het controletraject zowel voor uw als onze medewerkers weer aanvaardbaar te maken. Een dergelijk traject trekt een te grote wissel over uw en ons team, vergroot het risico op fouten en uitval van medewerkers, wat uiteindelijk evenmin bijdraagt aan de duurzame verbetering van de kwaliteit en organisatie.

3. Verbeteren van beheersing van opgaven dankzij digitalisering

Omdat burgers en bedrijven steeds verder digitaliseren wordt ook bij gemeenten digitalisering steeds belangrijker. Grote maatschappelijke opgaven als klimaat, energietransitie, woningnood en verminderde koopkracht kunnen ook efficiënter en doelmatiger worden aangepakt met de inzet van digitale middelen. Het is daarom aan te bevelen om serieus en blijvend te investeren in de digitale transformatie van de bedrijfsvoering en het data gedreven werken. Digitalisering is al lang niet meer een taak van de IT afdeling alleen. Toch zien wij nog niet dat de primaire processen en afdelingen optimaal gebruik maken van digitalisering en het data gedreven werken. En dat terwijl de maatschappelijke opgaven daar wel steeds nadrukkelijker om vragen. Komend controlejaar zullen wij als onderdeel van de controle aandacht schenken aan een volwassenheidsscan van Digitale Bestuurskracht. Deze volwassenheids-scan Digitale Bestuurskracht is gericht op het vermogen van uw organisatie om door middel van digitalisering zowel de reguliere taken als de maatschappelijke opgaven uit te kunnen voeren. Daarmee krijgt de gemeente inzicht in eventuele aandachtsgebieden om de Digitale Bestuurskracht te optimaliseren.

Noodzaak tot kwaliteitsslag VIC in aanloop naar rechtmatigheidsverantwoording

Jaarafsluiting moet sterk en duurzaam verbeterd worden om komend jaar een controle uit te kunnen voeren

Verbeteren beheersing van opgaven dankzij digitalisering.

2.5 Gecorrigeerde fouten

Overzicht van gecorrigeerde fouten in de definitieve jaarrekening n.a.v. de controle van de concept jaarrekening.

Gecorrigeerde controleverschillen

Naast de ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect getrouwheid geconstateerd en gecorrigeerd door de gemeente Sliedrecht.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (IN €)	BALANSEFFECT	RESULTAATSEFFECT
Getrouwheid		
Immateriële vaste activa: onjuiste afschrijvingstermijnen gehanteerd (zie acc.verslag 2021).	205.800	205.800
Materiële vaste activa: afboeking restwaarde vervoersmiddelen. Nooit formeel besloten.	101.600	101.600
Materiële vaste activa: afwaardering van boekwaarde onjuist (zie hieronder bij uitzettingen, de geruilde grond is voor een onjuiste waarde berekend in de afboeking).	126.096	-
Uitzettingen: vordering op Ministerie ten onrechte opgenomen (pas een vordering als kosten zijn gemaakt: twee vorderingen € 300.000 en € 114.001).	414.001	-
Uitzettingen: grondruil + bijbetaling onjuist verwerkt in de jaarrekening (vordering en schuld nog opgenomen terwijl transactie reeds was afgerond en betaling was ontvangen).	410.190	-
Uitzettingen: vordering op Ministerie ten onrechte opgenomen (pas een vordering als kosten zijn gemaakt). Subsidies voor aanleg fietspad Craijensteijn	107.639	-
Overlopende activa: presentatiefout waarbij vordering verkeerd is gepresenteerd.	194.452	-
Overlopende activa: presentatiefout waarbij vordering niet is verrekend met de schuld aan SOJ	153.357	-
Overlopende activa: aanpassing vordering op het Rijk voor uitvoering opvang vluchtelingen Oekraïne (SiSa).	134.722	134.722
Overlopende activa: aanpassing vordering op het Rijk voor opvang van asielzoekers (geen rechtsgrond voor vordering).	60.573	-
Overlopende activa: vordering op het Rijk onjuist gepresenteerd voor de Toeslagenaffaire (SiSa-regeling).	150.872	150.872
Overlopende activa: vordering inzake TOZO 2022 niet opgenomen.	21.647	21.647
Voorzieningen: vrijval voorziening voor onderhoud Potonbus € 110.495) en voorziening Baanhoek West (€ 15.251).	125.746	125.746
Voorziening: correctie hoogte van de spaarverlofvoorziening (onvoldoende onderbouwing).	182.331	182.331

2.5 Gecorrigeerde fouten

Overzicht van gecorrigeerde fouten in de definitieve jaarrekening n.a.v. de controle van de concept jaarrekening.

Gecorrigeerde controleverschillen - vervolg

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (IN €)	BALANSEFFECT	RESULTAATSEFFECT
Kortlopende schulden: fout uit voortgezette controle (factuur betrekking op 2022 en in 2023 verantwoord).	225.000	-225.000
Overlopende passiva: Nog te betalen kosten te hoog verantwoord (deel is 2023).	10.358	10.358
Overlopende passiva: presentatiefout OAB gelden. Deel moet terugbetaald worden aan het Rijk, een deel mag de gemeente houden. Dit was onjuist gepresenteerd.	665.006	-
Overlopende passiva: presentatiefout niet bestede middelen SiSa-regeling A12B is fout gepresenteerd (mag niet meer in 2023 besteed worden maar is schuld aan Rijk).	51.893	-
Overlopende passiva: niet bestede deel van de SiSa-regeling G10 is niet verantwoord als vooruit ontvangen maar als opbrengst.	78.299	-78.299
SiSa bijlage (regeling C32)/overlopende passiva: kosten voor uitvoering van SPUK-regeling ten onrechte verantwoord in de SiSa-regeling als uitgevoerde werkzaamheden in 2022.	35.157	35.157
SiSa bijlage (regeling H4)/overlopende passiva: kosten voor uitvoering van SPUK-regeling ten onrechte verantwoord in de SiSa-regeling als uitgevoerde werkzaamheden in 2022.	115.100	115.100
Inkopen goederen en diensten: kosten waarvoor geen prestatie nog is geleverd wel als kosten genomen in 2022 (in oorspronkelijke staat terugbrengen van huurpand voor opvang).	100.000	100.000
Absolute impact op balans en netto impact op resultaat	3.669.839	880.034

Naast deze cijfermatige correcties is in de jaarrekening een behoorlijk aantal verbeteringen doorgevoerd in toelichtingen, grondslagen, uitsplitsingen in balans en toelichting correcties in de SiSa-verantwoordingen alsmede de staat van gewaarborgde lenigen (€ 35,4 mln. aan leningen niet opgenomen). Wij komen tot de conclusie dat sprake is van een overmatig aantal tekortkomingen in de aangeleverde jaarrekening en onderliggende documenten. Het is essentieel dat een significante kwaliteitsslag wordt gerealiseerd in de financiële kolom, in het bijzonder rond het opstellen en onderbouwen van de jaarrekening teneinde de kwaliteit van financiële rapportages te verhogen. Dit achten wij ook noodzakelijk als randvoorwaarde om de controle 2023 te starten, gezien de impact van het traject 2022 op uw en onze mensen en planning. Het is voor ons noodzakelijk dat wij hierbij betrokken worden, teneinde voldoende zicht te hebben op de executie en voldoende comfort te hebben om de opdracht in te plannen.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 [Resultaat 2022](#)

3.2 [Dashboard financiële positie per 31 december 2022](#)

3.3 [Ons beeld van uw financiële positie](#)

Resultaat 2022 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 4,2 mln. voordelig.

Nagenoeg alle programma's laten voor mutaties reserves een positieve afwijking zien ten opzichte van de begroting na wijzigingen.

Het resultaat van gemeente Sliedrecht over het jaar 2022 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 4,2 mln. voordelig.

In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven, waarbij de procentuele afwijkingen van het saldo en de mutaties reserves worden gerelateerd aan de totaal begrote lasten. Dit omdat op basis hiervan een benchmark mogelijk is om de nauwkeurigheid van begroting en realisatie hiervan te evalueren.

OVERZICHT VAN LASTEN EN BATEN (x € 1.000)	2022	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL	IN %
Baten	88.986	86.521	2.466	2,9%
Lasten	83.380	86.002	2.621	3,0%
Saldo baten en lasten	5.606	519	5.087	5,9%
Subtotaal mutaties reserves	1.532	2.402	870	1,0%
Resultaat	7.138	2.922	4.217	4,9%

Saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten wijkt € 4,2 mln. voordelig af van de begroting na wijzigingen. Nagenoeg alle programma's laten voor mutaties reserves een positieve afwijking zien ten opzichte van de begroting na wijzigingen. De achtergrond van deze afwijkingen is in de programmarekening in de jaarstukken door het college geduid. De afwijking is als volgt opgebouwd:

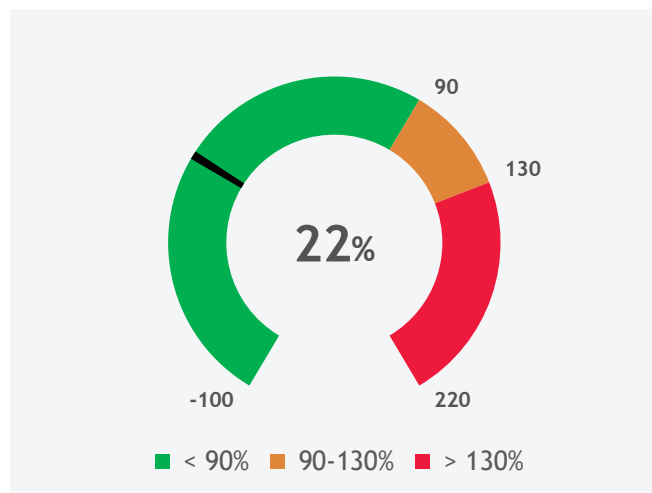
1. Sociaal	2.695 V
2. Economie, onderwijs en arbeidsmarkt	191 N
3. Ruimte	644 V
4. Bestuur, organisatie en veiligheid	244 V
5. Financiën en belastingen	1.695 V
Totaal (x € 1.000)	5.087 V

Financieel totaalbeeld

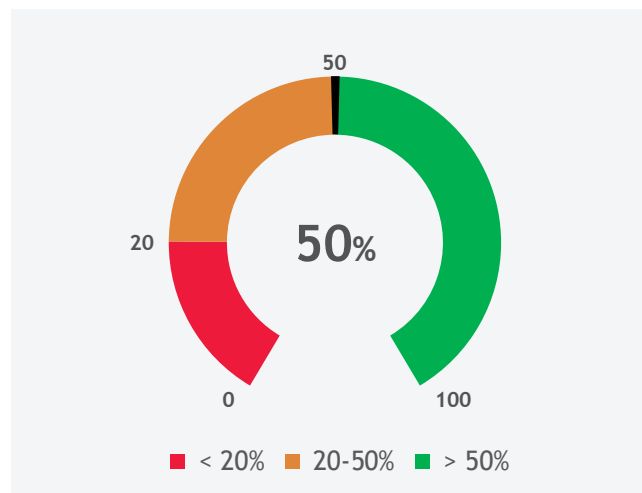
Graag wijzen wij de raad op de uiteenzetting van het Rekeningresultaat op pagina 6 tot en met 8 van de jaarstukken en de cijfermatige duiding van de afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting, rekening houdend met reservemutaties. Belangrijke oorzaak voor het resultaat over 2022 is de uitkering uit het gemeentefonds, middelen in het kader van de energietoeslag welke in December beschikbaar zijn gesteld en daarom niet meer zijn uitbetaald in 2022. Tevens is er een beperkt voordeel op de opvang Oekraïners. De middelen in het kader van de energietoeslag en de opvang Oekraïners zijn verkregen om (ook) in 2023 in te zetten. Vanuit zorgvuldig financieel beheer is het daarom raadzaam deze overschotten separaat te bestemmen. Wij zien een trend dat resultaten volatieler worden, zowel door onverwachte inkomsten als uitgaven, waarbij de beïnvloedbaarheid hiervan af lijkt te nemen. In het kader van financiële weerbaarheid is het daarom belangrijk in de resultaatbestemming de achtergrond van het resultaat mee te wegen in uw besluitvorming.

3.2 Dashboard financiële positie per 31 december 2022

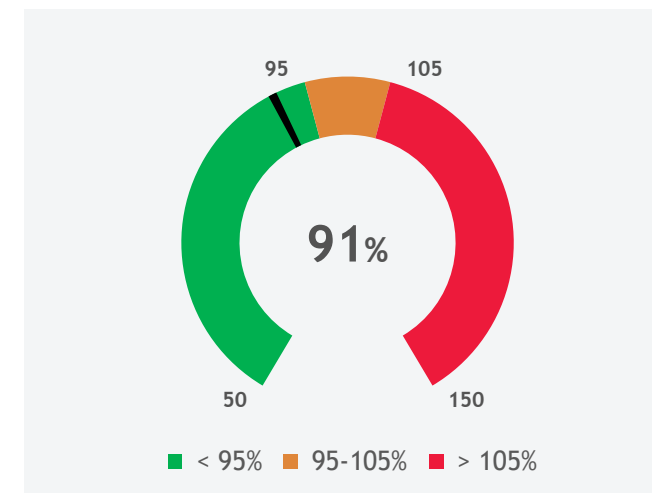
NETTO SCHULDQUOTE

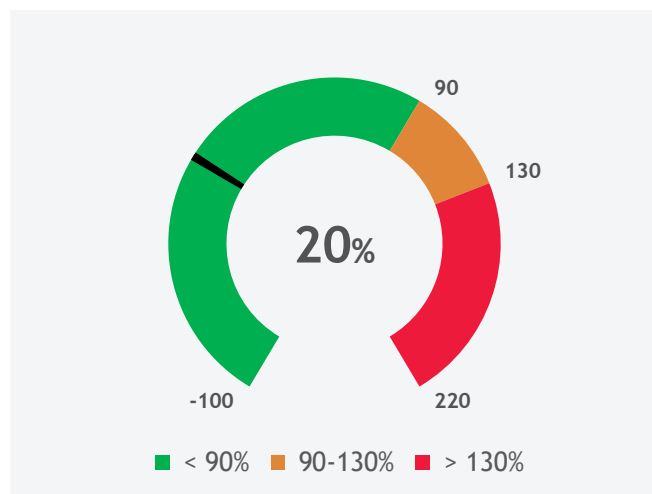
SOLVABILITEIT

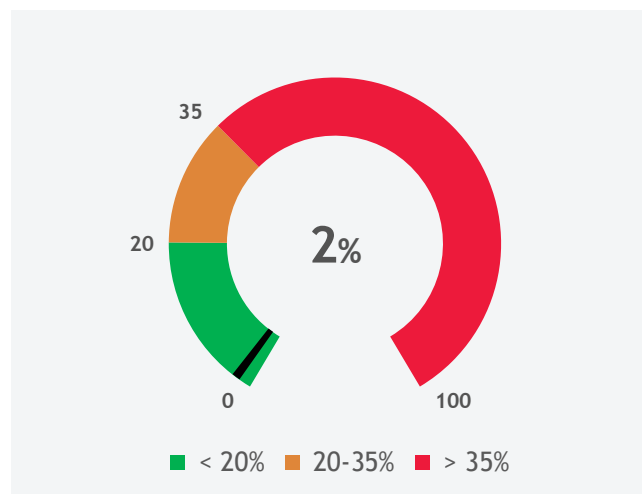
BELASTINGCAPACITEIT

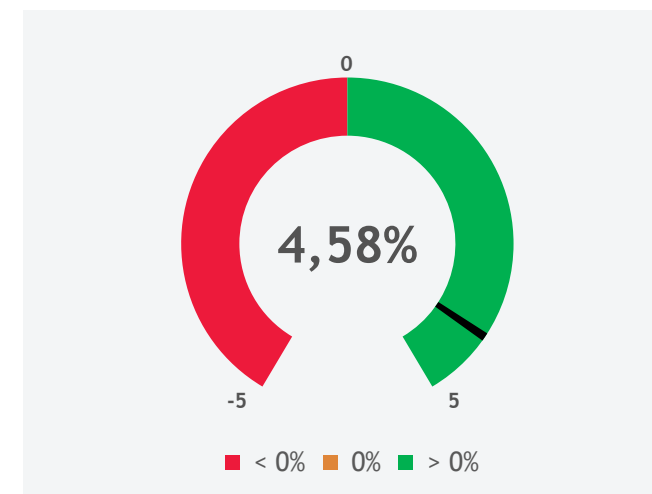
(GECORRIGEERDE) SCHULDQUOTE

GRONDEXPLOITATIE

STRUCTURELE EXPLOITATIERUIMTE

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Signaleringswaarden GTK 2020 als referentiewaarden

Uw financiële positie is voldoende

Uw weerstandsratio is 2,6. Het weerstandsvermogen voldoet daarmee ruimschoots aan uw streefgetal van minimaal 1,0.

De gemeente kan aan haar langetermijnverplichtingen voldoen.

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is minst risicovol.

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Signaleringswaarden volgens het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 (GTK 2020)

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld dat vanaf begrotingsjaar 2020 geldt. In het GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente. Wij hebben deze signaleringswaarden als referentie gebruikt bij ons beeld van uw financiële positie.

Weerstandsvermogen gemeente Sliedrecht is voldoende

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 18,2 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente Sliedrecht heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 7,0 miljoen. Het weerstandsvermogen voldoet daarmee ruimschoots aan uw streefgetal van minimaal 1.

Solvabiliteit en netto schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2022 50% (2021: 49%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de Sliedrecht in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. De huidige waarde is aan te merken als neutraal.

De netto schuldquote bedraagt 22% (2021: 28%). De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. De verwachting is dat de netto schuldquote in 2023 en 2024 zal oplopen. Desondanks blijft de waarde minst risicovol.

Zowel de solvabiliteit als de netto schuldquote laten een stabiele tot licht teruglopende ontwikkeling zien ten opzichte van de signaleringswaarden volgens het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2020), maar blijven beide wat ons betreft blijf geven van een robuuste financiële positie en daarmee een goede uitgangspositie naar de toekomst toe.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie < 20% is het minst risicovol te noemen volgens het GTK 2020. Dit ratio ligt voor de gemeente Sliedrecht al op een laag niveau en zal dit naar verwachting ook de komende jaren blijven.

4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording
- 4.2 BBV, WNT en SiSa
- 4.3 Ontwikkelingen in grondexploitaties
- 4.4 Overige bevindingen
- 4.5 Schattingsposten in de jaarrekening
- 4.6 Begrotingsrechtmatigheid
- 4.7 Kredietoverschrijdingen en Europese aanbestedingen

Samenvattend blijkt nog veel ruimte voor verbetering, waarmee ook een aanvang is genomen.

SiSa wordt onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording van het college.

Formaliteiten rondom de RMV zijn in de gemeenteraad geweest. De verbijzonderde interne controle 2023 is nog niet gestart. Essentieel werk nog uit te voeren.

Interne beheersing en onze aanpak voor 2022

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze managementletter 2022.

Samenvattend hebben wij aangegeven dat u volop bezig bent de organisatie de noodzakelijke verbeteringen te laten doormaken om op een kwalitatief aanvaardbaar niveau te komen. Het proces van de jaarrekening onderstreept de noodzaak hiervan. In aanloop naar de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording zien wij nog veel ruimte voor verbetering en aanscherping in zowel de ljinorganisatie als in de kwaliteit, diepgang en periodiciteit van de verbijzonderde interne controle. Prioriteren is noodzakelijk om de beoogde ontwikkeling op de verschillende terreinen aan te laten sluiten op de risico's hierin.

Het duurzaam op orde brengen en houden van een kwalitatief goed ambtenarenapparaat is een belangrijke randvoorwaarde om de te zetten stappen invulling te geven.

Stand van zaken Invoering rechtmatigheidsverantwoording met ingang van 2023

De rechtmatigheidsverantwoording wordt ingevoerd met ingang van het boekjaar 2023.

Actuele ontwikkelingen

In het verlengde van de rechtmatigheidsverantwoording zien wij nog de volgende ontwikkelingen:

- ▶ SiSa wordt onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening, maar van de accountant zal worden verwacht dat deze ook rapporteert over de rechtmatigheid van de SiSa-verantwoording. Wij verwachten dat dit de eerste twee jaar zal leiden een verhoging van de benodigde capaciteit om tot een goede beheersomgeving te komen.
- ▶ Het voornemen is om met de aanpassing van het BADO in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording tegelijkertijd met ingang van 2023 de materialiteit voor de accountantscontrole te verhogen naar 2% (van de netto lasten, zonder dotaties aan de reserves). Het onderscheid tussen fouten en onzekerheden komt dan te vervallen.

Stand van zaken Sliedrecht

De verantwoordingsgrens is formeel door de raad vastgesteld. Het normenkader en controleprotocol voor 2023 zijn inmiddels ook door de raad vastgesteld. Door de mogelijke aanpassingen in het BADO is het waarschijnlijk dat deze documenten nog herziening vragen in de loop van dit jaar.

Er is nog geen (fraude)risicoanalyse opgesteld en het VIC-plan voor 2023 is evenmin opgesteld. Gegeven de onduidelijkheden vanuit de landelijke gremia is nog sprake van schuivende panelen. Wel is het urgent om de risicoanalyse en procesopzet van de relevante processen op korte termijn in beeld te hebben, teneinde na landelijke duidelijkheid ook daadwerkelijk aan de slag te kunnen. Wij helpen u graag met tips en training om de VIC op het juiste niveau van diepgang te laten komen, rekening houdend met de nieuwe elementen hierin, zoals vastlegging, evaluatie van bevindingen en formulering van conclusies voor de rechtmatigheidsverantwoording en de paragraaf bedrijfsvoering.

BBV wordt nageleefd m.u.v. artikel 50 van BBV inzake borg- en garantiestellingen door de gemeente.

Openbaarheidsparagraaf van de Wet Open overheid (Woo)

Nog geen enkele aandacht voor fraude-risicobeheer in jaarstukken

WNT-verantwoording voldoet aan de vereisten

Geen bevindingen SiSa-bijlage

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Sliedrecht de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd met uitzondering van artikel 50 van BBV: 'Aan de passiefzijde van de balans wordt buiten de balanstelling opgenomen het bedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt.' De totaalstelling van borg- en garantiestellingen is € 142.365.286.

Wij hebben tevens de volgende opmerkingen:

Wet Open overheid

In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet Open overheid (Woo) is voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Deze begroting en jaarlijkse verantwoording vloeien voort uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De openbaarheidsparagraaf Woo moet in de begroting en jaarstukken worden opgenomen via een afzonderlijke paragraaf, zoals de in artikelen 9 en 26 van het BBV genoemde paragrafen. Deze verplichting geldt reeds voor de jaarstukken 2022. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente deze paragraaf opgenomen heeft in de jaarstukken 2022.

Frauderisicobeheersing

In de jaarstukken is geen enkele aandacht besteed aan de wijze waarop het college inzicht heeft in frauderisico's en hoe zij zorg draagt voor het beheersen van deze risico's. Mede in het kader van de vergrote aandacht van het maatschappelijk verkeer voor dit thema, geeft ook de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording alle reden om hier zowel een deugdelijke basis in de organisatie als een transparante verslaglegging in de jaarstukken voor in te richten. Wij adviseren u in de jaarstukken 2023 expliciet aandacht te besteden aan frauderisicobeheersing en welke risico's u hierin onderkent. De paragraaf bedrijfsvoering is hiervoor de juiste plaats.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenten geldt dat de secretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2022 niet meer bedragen dan € 216.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling. Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien het college geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2022 van de gemeente Sliedrecht niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2022 van de gemeente Sliedrecht voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2022. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen één fout geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens bijlage B.

Controle van de grondexploitaties wederom een zeer moeizaam proces in 2022.

Enkele voorbeelden van het proces.

Kritisch vermogen ten aanzien van grondexploitaties

Inschattingen voor de grondexploitaties zijn moeizaam onderbouwd. Uit onze gesprekken en werkzaamheden blijkt dat dit vooral wordt veroorzaakt door het niet of te summier vastleggen van relevante zaken door de lijnorganisatie en te weinig sturing hierop door het management. De monitoring door de organisatie, maar ook de verifieerbaarheid van de uitgangspunten in het kader van de controle wordt hierdoor aanzienlijk bemoeilijkt. Mede in relatie tot de toekomstige grondexploitaties adviseren wij u de hele lijn ten aanzien van de beheersing en uitvoering van grondexploitaties te professionaliseren. Hiermee doelen wij o.a. op:

- ▷ Het deugdelijke uitwerken van scenario's, motiveren en documenteren van uitgangspunten;
- ▷ verhogen van het kritisch vermogen ten aanzien van door externen opgeleverde informatie;
- ▷ het structureren van al deze informatie per exploitatie;
- ▷ Zorgvuldigheid in de lijn en vergroten van het kritisch vermogen van betrokkenen.

Dit zijn randvoorwaardelijke verbeterpunten die ertoe moeten leiden dat u meer greep houdt op de uitvoering en monitoring van de exploitaties en de toetsbaarheid voor uzelf ons vergroot.

Ter illustratie en inkleuring onderstaand enkele voorbeelden waar wij tegenaan lopen in de controle van de grondexploitaties:

- Er wordt moeizaam geantwoord op gestelde vragen van de accountant, waarbij met regelmaat gevraagd werd waarom deze informatie nodig is. Ondanks de gegeven toelichtingen hierop leidde dit niet tot de juiste beantwoording en was het noodzakelijk meerdere keren niet tot beantwoording van de vraag en was het noodzakelijk de informatie nogmaals op te vragen.
- Gebruikmaken van definitieve taxaties en calculaties in plaats van tussentijdse concepten en ook een eigen kritische evaluatie van de uitgangspunten en uitkomsten van een externe taxatie en bijvoorbeeld overeenkomsten. Het verwerken van een concept taxatie in de jaarrekening en het niet signaleren van een verschil met de uiteindelijke taxatie zouden zodoende niet meer voor moeten komen.
- Belangrijke onderbouwingen zoals taxatiewaarden van gronden worden vaak afgedaan met mailverkeer. Het laten uitvoeren van taxaties dient plaats te vinden aan de hand van een vooraf afgestemde opdrachtbevestiging waarbij de uitgangspunten van de taxatie (doel etc.) in de opdrachtbevestiging zijn opgenomen. Het taxatieproces wordt afgesloten met een definitief taxatierapport waarvan u de uitgangspunten ook begrijpt en kunt verifiëren. Voor Stationspark III is de opbrengst van de gronden niet getaxeerd, maar is emailverkeer beschikbaar van een taxateur met indicatieve prijzen. Wij hebben begrepen dat de u dat voor dit project dit nog niet nodig achtte omdat recentelijk in Stationspark II een verkoop heeft plaatsgevonden en deze verkoop richtinggevend is voor Stationspark III. Voor de controle kunnen wij ons hierin vinden, voor de toekomst onderstrepen wij onze aanbeveling.
- De juiste toepassing van de disconteringsvoet vormt een aandachtspunt, waarbij wij verwijzen naar de bepalingen in hoofdstuk 5.5 van de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarverslaggeving 2019' van de commissie BBV. Financiële gevolgen zijn er over 2022 niet.
- De parameters voor de nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten zijn enigszins optimistisch ingeschat. Bijvoorbeeld: Voor de opbrengstenstijging in de toekomstige jaren hanteert de gemeente Sliedrecht verschillende percentages tussen de 2 en 3%. Dit ligt niet in lijn met de gehanteerde parameters van Metafoor (tussen 0% en -4%). Als reactie hierop stelde de door u ingehuurd planeconoom dat zij gebruik maken van de inschatting van Stadskwadrant (tussen -4% en 1%). Ook op basis van deze outlook zijn de gehanteerde parameters aan te merken als optimistisch.

Wij adviseren u samenvattend meer zorgvuldigheid en professionaliteit te betrachten in de opzet, uitvoering en actualisatie van uw grondexploitaties, inclusief adequate analyses teneinde onnodige fouten en onzorgvuldigheden te voorkomen.

Burgemeester Winkler-
plein

Afronding verwacht
eind 2023 of begin
2024, kleine bijstelling

Fors positieve
eindwaarde verwacht

Ontwikkeling Burgemeester Winklerplein

Binnen de totale ontwikkeling van het Burgemeester Winklerplein is voor de ontwikkeling van bouwblok C een grondexploitatie geopend. In december 2021 zijn hernieuwde afspraken met de ontwikkelaar gemaakt over de afronding van het totale plan. In de geactualiseerde grondexploitatie zijn deze afspraken verwerkt. Voor een nadere duiding verwijzen wij naar de, op verzoek van het college, als geheim bestempelde bijlage. Wij begrijpen de overwegingen van het college ten aanzien van dit verzoek.

Ontwikkeling Stationspark II

De actualisatie van grondexploitatie Stationspark II heeft geleid tot een positieve bijstelling van de verwachte winst met € 100.000. De grondexploitatie van Stationspark II is geactualiseerd en de verwachting is dat deze exploitatie per eind 2023 of begin 2024 kan worden afgerond. Momenteel zijn alle kavels verkocht en wordt de openbare ruimte verder ingericht. De resterende nog te verwachten koten betreffen met name uitgaven voor het bouw- en woonrijp maken.

Ontwikkeling Stationspark III

In 2021 heeft u het advies opgevolgd om de kosten en opbrengsten van de verplaatsing en realisatie van de sportvelden binnen dit plangebied uit de grondexploitatie te verwijderen. Door het onttrekken van de sportvelden is de grondexploitatie Stationspark III zeer winstgevend geworden (verwachting is op dit moment een winst van € 13,9 mln.). Er is nog geen sprake van winstneming, omdat er nog geen kavels zijn verkocht. Verder zijn de financiële uitgangspunten en investeringen doorgerekend op basis van verwachte financieringslasten. Tot slot worden er gesprekken gevoerd met de sportverenigingen en grondeigenaren om tot goede afspraken te komen.

Onjuiste toepassing methode van afschrijven

Adviezen 2020 en 2021 inzake materiële vaste activa nog steeds niet opgevolgd

Nota activabeleid actualiseren.

Afwaardering Driehoek

Materiële vaste activa

De bepalingen omtrent activeren en afschrijven, zoals opgenomen in de financiële verordening van gemeente Sliedrecht wordt niet volledige gevolgd. Eén van de bepalingen is dat met uitzondering van gebouwen alle activa lineair wordt afgeschreven. Deze worden annuïtair afgeschreven. Wij hebben geconstateerd dat niet alle annuïteiten juist zijn berekend. Uit onze deelwaarneming blijkt dat voor een recentelijk nieuwe investeringen een onjuiste afschrijfmethode is toegepast die niet in overeenstemming is met de eigen nota activabeleid. Op basis van de door ons uitgevoerde deelwaarneming is de verwachte fout in de overige bedrijfspanden die ook onjuist zijn afgeschreven berekend op € 79.714. De waarde van de bedrijfsgebouwen zijn te laag gewaardeerd.

In ons accountantsverslag van 2021, met verwijzing naar de situatie in 2020, hebben wij de volgende passage opgenomen:

“Naast bovengenoemd uitgangspunt inzake afschrijven, gaat deze nota ook in moment van de start van het afschrijven: ‘De afschrijving start op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin het actief gereed komt dan wel verworven wordt.’ Met name het moment van gereedkomen is niet nader gedefinieerd. De gemeente Sliedrecht hanteert het uitgangspunt dat een actief gereed komt als de laatste kosten/uitgaven gerealiseerd zijn op een investering. Hierbij wordt dus geen rekening gehouden met een eventuele eerdere ingebruikname van het betreffende actief. In de praktijk betekent dit dat op in gebruik genomen activa nog niet wordt afgeschreven. Een eerste analyse toont dat dit o.a. speelt bij de renovatie van de ‘buitenschil bronbad’ en ‘verbouwing De Reling’, maar dat het resultaat effect hiervan beneden onze rapporteringstolerantie. In onze aandachtspunten naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole 2020 hebben wij dit punt overigens reeds gerapporteerd als actiepoint, wat tot op heden niet is opgevolgd.

Wij adviseren u deze wijze van afschrijven te heroverwegen en voor het starten met afschrijven rekening te houden met de daadwerkelijke ingebruikname en dit ook in uw eigen beleid op te nemen. Het is van belang dat u dit proces zodanig inricht dat deze gereedmelding altijd en tijdig wordt afgegeven en wordt gedocumenteerd / vastgelegd. De vorm en werkwijze zal formeel vastgesteld moeten worden. Jaarlijkse toetsing door de financiële administratie en/of VIC is hierbij van belang.

Naast het moment van afschrijven vragen wij ook aandacht voor de tabel van afschrijvingstermijnen en dan met name voor investeringen met een maatschappelijk nut zoals bijvoorbeeld ‘herstraten’ en ‘asfaltdeklagen’. Wij adviseren u deze categorieën nader te specificeren in uw beleid, aangezien het onderscheid tussen onderhoud en investeringen in deze categorie niet altijd eenduidig is op te maken.”

Bovengenoemde aandachtspunten zijn ook voor 2022 nog aan de orde.

Naast bovengenoemde punten is besloten in 2022 een bedrag van € 101.600 af te boeken van de vervoersmiddelen. In het verleden is besloten 10% van de aanschafwaarde van deze activacategorie als restwaarde aan te merken. Dit is echter nooit formeel goedgekeurd door de gemeenteraad of vastgelegd in de nota activabeleid. Wij adviseren de organisatie de nota activabeleid op korte termijn te evalueren en eventuele uitgangspunten inzake restwaarden en bovengenoemde adviezen in de nieuwe nota op te nemen.

Afwaardering perceel de Driehoek

In de jaarrekening wordt in de toelichting op de balans gesproken over een afwaardering van de boekwaarde van € 219.000 op basis van een taxatie. Dit was een onjuiste voorstelling van zaken. Dit bedrag is niet afgewaardeerd maar na correctie in mindering gebracht op de investeringen, gezien er een afkoopsom van € 218.000 ten onrechte was geactiveerd.

Toepassing van statische methode (op basis van debiteur) de juiste werkwijze voor de gemeente Sliedrecht

Twee bankrekeningen voor de personeelsvereniging op naam van de gemeente Sliedrecht

Waardering vordering inzake Watertorenterrein

Enkele fouten en onzekerheden aantreffen in overlopende activa

Uitzettingen en korter dan één jaar

De gemeente Sliedrecht hanteert voor bepaling van de voorziening dubieuze debiteuren het aantal dagen dat een vordering openstaat. Alle vorderingen die langer dan één jaar open staan komen voor het vormen van een voorziening in aanmerking. Indien blijkt dat met een debiteur afspraken zijn gemaakt over aflossing of dat bijvoorbeeld aflossing wel plaatsvindt, dan worden deze debiteuren niet voorzien. Deze systematiek wordt op factuurniveau toegepast en niet op debiteurniveau. Op het moment dat van één debiteur meerdere facturen openstaan welke deels ouder zijn dan één jaar wordt onvoldoende rekening gehouden met het waarderingsrisico op de minder oude openstaande facturen. Het effect van deze constatering is voor de jaarrekening 2022 lager dan onze rapporteringstolerantie. Wij adviseren u deze systematiek aan te passen en van dubieus geachte debiteuren het hele saldo in de evaluatie te betrekken.

Liquide middelen

Op de standaardbankverklaring zijn twee bankrekeningnummers vermeld die in beheer zijn van de personeelsvereniging. Deze bankrekeningen staan echter wel op naam van de gemeente Sliedrecht en de gemeente is ook verantwoordelijk voor het saldo op deze bankrekeningen. In de balans zijn deze rekeningen echter niet opgenomen onder de liquide middelen (en kortlopende schulden). Wel is een toelichting opgenomen op het saldo van € 17.169 ultimo 2022 in de toelichting op de balans. Wij adviseren u om deze bankrekeningen over te dragen aan de personeelsvereniging of deze bankrekeningen volgend jaar op te nemen in de administratie en jaarrekening van de gemeente Sliedrecht.

Overlopende activa

Met de ontwikkelaar van het Watertorenplein is ook nu nog geen definitieve overeenkomst gesloten, terwijl de gemeente hier tot en met 2022 wel al de nodige uitgaven voor heeft gedaan waarvan verwacht wordt deze te kunnen verhalen op de ontwikkelaar. In 2022 is voor een beperkt bedrag aan uitgaven hiervoor gedaan. De gemeente heeft een inschatting gemaakt van de gemaakte kosten die zij op basis van de eerdere afstemmingen zou kunnen doorbelasten aan de ontwikkelaar en de uitkomst van deze analyse als vordering op de balans verantwoord. Wij kunnen ons in deze inschatting vinden en benadrukken het belang van het spoedig tot formele overeenstemming komen rond ontwikkeling, verantwoordelijkheden en verrekening van het watertorenplein.

Naast bovenstaande vordering hebben wij enkele fouten aangetroffen in onze controle van de overlopende activa:

- Vordering op de GR Sociaal voor afwikkeling van de overgedragen regelingen (zoals Buig, Tozo etc.) is € 67.494 te hoog;
- Vordering nog te ontvangen van HVC 2022 voor afvalverwerking is € 7.487 te laag; en
- Vordering nog te ontvangen bijdrage project Zwerfvuil -Stichting Nederland Schoon is € 19.453 te laag.

De gesaldeerde fout in de overlopende activa na aanpassing van de jaarrekening is € 40.464 en is lager dan onze rapporteringstolerantie en derhalve niet opgenomen in de fouttabel van paragraaf 2.1 en 2.2.

Tevens is een bedrag van € 5.537 opgenomen als vordering voor Uitval Verzamelfacturen OZB en Waterschapslasten. In hoeverre dit bedrag een vordering is per balansdatum blijkt niet uit de documentatie die wij hebben ontvangen. Derhalve beschouwen wij deze vordering als onzeker. Ook hiervoor geldt dat omvang te beperkt is om in onze foutevaluatie mee te wegen.

Niet alle mutaties in reserves concreet onderbouwd met raadsbesluiten

Nota reserves en voorzieningen heeft actualisatie

Voor de thans opgenomen voorzieningen is sprake van een actueel plan

Zuiverder splitsing aangebracht in de plannen

Eigen vermogen

Jaarlijkse vinden diverse mutaties plaats in het eigen vermogen (onttrekkingen en toevoegingen aan algemene reserve en bestemmingsreserves). Deze mutaties kunnen alleen plaatsvinden als deze door de gemeenteraad zijn goedgekeurd. Dit kan door bijvoorbeeld het goedkeuren van mutaties zoals opgenomen in de begroting, of in tussentijdse rapportages, of via een apart raadsbesluit. Tijdens de controle blijkt dat veel van de mutaties niet concreet te onderbouwen zijn met duidelijke raadsbesluiten. Zo zijn er werkwijzen die al jaren worden toegepast (onderlinge toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsreserves voor nieuwe investeringen om hieruit de jaarlijkse afschrijvingslasten te dekken) die eigenlijk niet meer onderbouwd kunnen worden met een raadsbesluit. Ook zijn mutaties van reserves op basis van begrotingswijzigingen en tussenrapportages niet altijd eenduidig uit de besluiten op te maken. Uiteindelijk heeft dit niet geleid tot onrechtmatige mutaties van reserves, maar is de herleidbaarheid naar de oorspronkelijke besluiten beperkt.

Wij adviseren u de gemeenteraad de mutaties voor reserves op individueel niveau te laten goedkeuren in het raadsbesluit. Dit komt de transparantie, controleerbaarheid en het budgetrecht van uw gemeenteraad ten goede en onttrekkingen en dotaties worden dan per (bestemmingsreserve) goedgekeurd. Ons advies om de nota reserves en voorzieningen uit 2016 te actualiseren en door de gemeenteraad te laten vaststellen is recent opgevolgd en met besluitvorming op 27 juni jl. afgerond. In deze nota kan dan de gehanteerde methodiek ten aanzien van bepaalde reserves uiteengezet worden en via een besluit van de gemeenteraad geaccordeerd worden.

Voorzieningen

Voorzieningen voor groot onderhoud mogen alleen gevormd worden als er een recent beheerplan voor onderhoud (niet ouder dan 5 jaar) door de gemeenteraad is vastgesteld. De gemeente beschikt over recente beheerplannen. Naar wij hebben begrepen zijn deze nooit ter goedkeuring aan de gemeenteraad voorgelegd, met uitzondering van het groot onderhoud van de gebouwen. Wel hebben wij meerjarenonderhoudsplannen ontvangen die door de gemeenteraad recentelijk zijn vastgesteld (met verwijzing naar het beheerplan). Voor één voorziening was hier geen sprake van, op grond waarvan wij deze niet kunnen goedkeuren. Hierop heeft de gemeente besloten deze voorziening in de jaarrekening 2022 vrij te laten vallen (Ponton waterbus voor € 110.494).

Recentelijk is ook het meerjarenonderhoudsplan/beheerplan voor het groot onderhoud van gebouwen vastgesteld. In ons accountantsverslag van 2021 hebben wij de volgende passage opgenomen:

“Uit de beoordeling van de meerjarenonderhoudsplannen blijkt dat niet alleen sprake is van een MJOP voor groot onderhoud, maar ook voor regulier onderhoud en met derden afgesloten onderhoudscontracten voor spoed onderhoud etc. Daarnaast is niet altijd duidelijk of sprake is van groot onderhoud of (vervangings)investeringen. Op basis van een eerste globale inschatting voor de jaarrekening 2021 achten wij het effect op het resultaat gering omdat de MJOP net zijn ingegaan en veel uitgaven nog gerealiseerd moeten worden. Toch adviseren wij u deze MJOP's als nog in 2022 integraal door te lopen en kosten voor regulier onderhoud en eventuele (vervangings)investeringen niet via MJOP en dotaties voor MJOP's te laten lopen.”

Het onderhoudsplan is doorgenomen en heeft geleid tot een correctie. In het originele plan wordt gesproken van klein onderhoud voor € 86.710. Na evaluatie van het plan zijn de kosten voor normaal onderhoud uiteindelijk op € 519.782 ingeschat. Daarnaast heeft de gemeente Sliedrecht de dotatie bijgesteld van € 760.729 naar € 398.275, waarmee bovenstaande aanbeveling is opgevolgd.

4.4 Overige bevindingen - voorzieningen

Meerjarig onderhoud van 4 specifieke objecten vraagt de komende jaren aandacht

Meerjarenonderhoud voor grote objecten

In het meerjarenonderhoudsplan zijn 4 grote objecten opgenomen waarover op korte termijn besluitvorming wordt verwacht (welke ontwikkeling deze activa gaan doormaken). Dit zijn het Raadhuis, het gemeentekantoor, Lockhorst en Elektra. Vooralsnog is het groot onderhoud nog gepland voor deze 4 objecten voor een bedrag van € 1.466.720 in 2023. Er is tot op heden ten aanzien van deze vier objecten geen definitieve besluitvorming geweest op grond waarvan voldoende concreet de impact op de voorzieningen kan worden geëvalueerd. Na besluitvorming dient het meerjarenonderhoudsplan opnieuw te worden opgesteld. Op dit moment is in de voorziening een bedrag gespaard van € 1.679.529.

De gemeente heeft de voorziening voor de resterende looptijd herrekend (18 jaar) en is op basis van herrekening gekomen tot een jaarlijkse dotatie van € 398.275. Op basis van deze tussentijdse herrekening is deze dotatie juist aangepast. In de tweede Tussenrapportage is aanpassing ook aan de gemeenteraad gemeld en is besloten de extra dotatie van € 746.000 niet meer toe te voegen aan de voorziening.

Wij adviseren u deze vier meerjarenonderhoudsplannen voor de komende jaren jaarlijks aan te passen aan de dan actuele stand van de besluitvorming. Dit kan een materieel effect hebben op de voorziening groot onderhoud. Op dit moment wordt groot onderhoud niet uitgevoerd, maar doorgeschoven zodat deze middelen in de voorziening blijven.

Fout in voorziening wachtgeld van € 62.215

Voorziening wachtgeld

In de jaarrekening is een voorziening opgenomen voor uitkeringen van wachtgeld aan twee voormalig wethouders van de gemeente Sliedrecht. De gemeente heeft deze verplichting ingeschat op basis van uitkering per maand, voorzien van enkele kostenverhogende inschattingenposten als risico-opslag, werkgeverslasten en indexering van het wachtgeld. Van Pro Ambt is echter een overzicht ontvangen van de verwachte werkelijke kosten en die komt € 62.215 lager uit dan de berekening van de gemeente. In deze berekening is tevens rekening gehouden met bekende indexeringen en werkgeverslasten. Derhalve is de voorziening € 62.215 te hoog verantwoord.

Voorziening spaarverlof optimistisch gevormd

Voorziening spaarverlof

De gemeente Sliedrecht heeft een voorziening voor spaarverlof opgenomen (wijziging CAO gemeenteambtenaren waarbij bovenwettelijk verlof en gekocht verlof kan worden opgenomen in een spaarverlofcontract). De gemeente heeft de uren die zijn omgezet in spaarverlof als voorziening opgenomen, inclusief een inschatting van de waarde van de uren die nog omgezet zullen worden. Recentelijk zijn enkele uitspraken door de Commissie BBV gedaan over de wijze van vorming van deze voorziening. Het management heeft een beste inschatting gemaakt van dit bedrag. Hierbij is uitgegaan van de recente cijfers van vorig jaar (% uren dat is omgezet in spaarverlof). Wij vinden de schatting van de gemeente optimistisch maar aanvaardbaar. Onze verwachting is dat meer medewerkers in de toekomst met deze regeling bekend worden en overtollige uren als spaarverlof wellicht willen sparen. Op dit moment is er nog onvoldoende informatie beschikbaar, omdat het pas slechts één jaar is ingevoerd.

In de kortlopende schulden zijn door ons twee presentatie fouten aangetroffen

Foutieve presentatie waarborgsommen

Enkele fouten aangetroffen in de overlopende passiva. Totale fout is € 79.585

Aangeleverde SiSa-bijlage voor accountantscontrole van onvoldoende niveau

Kortlopende schulden

Jaarlijkse voeren wij een zogenaamde voortgezette controle uit waarbij wij aan de hand van de geregistreerde facturen in 2023 controleren of deze betrekking hebben op 2022 en of deze ook zo verwerkt zijn in de jaarrekening 2022. Uit een steekproef die wij in eerste instantie hebben uitgevoerd bleek dat twee facturen niet juist waren verwerkt. De grootste factuur voor een bedrag van € 225.000 is alsnog gecorrigeerd. Een fout van € 8.340 is niet meer verwerkt in de jaarrekening van de gemeente over 2022. Dit bedrag heeft geen effect op het resultaat want dit bedrag betreft een investeringen en had dus geactiveerd moeten worden. Derhalve alleen sprake van presentatiefout.

Naast bovengenoemde fouten die uit de voortgezette controle zijn onder de kortlopende schulden ook waarborgsommen verantwoord, welke echter een langlopend karakter hebben en derhalve onjuist zijn gepresenteerd voor een bedrag van € 35.686. In totaal leidt dit tot een niet-gecorrigeerde fout van € 44.026.

Overlopende passiva (nog te betalen bedragen of vooruit ontvangen bedragen)

Wij hebben enkele fouten aangetroffen in zowel de nog te betalen bedragen (drie fouten voor een bedrag van € 12.099) als in de vooruit ontvangen bedragen (1 fout voor € 1.000). Van dit totale bedrag is overigens een bedrag van € 10.358 door de gemeente gecorrigeerd. Wij hebben gewerkt met steekproeven waardoor deze fout vertaald moet worden naar de gehele post voor nog te betalen bedragen en vooruit ontvangen bedragen. Indien deze fout wordt vertaald naar het totaal van deze posten resteert een fout van € 79.585 (overlopende passiva te hoog/ kosten te hoog).

SiSa-bijlage

De controle van de SiSa-bijlage heeft net als voorgaand jaar veel tijd gekost. Er zijn diverse aanpassingen doorgevoerd in de SiSa-bijlage als in de overlopende passiva (niet bestede middelen van overheden die in volgend jaar nog ingezet kunnen worden). De invulling en aanlevering van de onderbouwende documentatie van de SiSa-bijlage is niet goed. Daarnaast worden tekortkomingen in de SiSa-bijlage niet door uitvoering van (interne) controle vastgesteld waardoor wij een SiSa-bijlage ter controle krijgen aangeboden met verantwoorde bedragen die niet voldoen aan geldende wet- en regelgeving. Tijdens de controle zijn al deze tekortkomingen gecorrigeerd. Wij adviseren het management dit proces van afgelopen jaar te evalueren en beheersmaatregelen in te stellen in de organisatie die deze fouten in de uitvoering en verantwoording mitigeren.

Kwaliteit VIC moet fors verhoogd worden, zeker in aanloop naar de rechtmatigheidsverantwoording

Documentatie van onvoldoende niveau en diepgang, tevens te weinig kritische blik in de lijn

Facturen betaald zonder zichtbare prestatiecontrole

Opdrachtbevestigingen niet altijd aanwezig

Aangetroffen fouten in steekproef

Inkopen van goederen en diensten

In 2022 heeft de gemeente Sliedrecht voor circa € 12,4 mln. niet duurzame goederen en diensten ingekocht. Deze lasten zijn vaak op basis van inkoopcontracten met derden aangegaan en hiervan ontvangt de gemeente dan een factuur van de derde waarvan vastgesteld moet worden dat het in rekening gebrachte bedrag in overeenstemming is met het afgesloten inkoopcontract (waarin onder meer de prijsafspraken staan) en de prestatie is geleverd (met name kwaliteit en hoeveelheid). Wij controleren dit proces aan de hand van door ons geselecteerde steekproeven gedurende het boekjaar. Voordat wij onze controle uitvoeren voert de gemeente zelf eerst een verbijzonderde interne controle uit op deze facturen waarbij informatie wordt verzameld en waarbij reeds een eerste conclusie wordt getrokken ten aanzien van deze inkopen.

De verbijzonderde interne controle kan en moet beter. Te vaak hebben wij ten aanzien van deze facturen nog veel vragen, hetgeen het proces vertraagt. In essentie gaat het om onvoldoende kritisch vermogen op inhoud en onderbouwing van gemaakte boekingen en van goedkeuring van facturen (toetsbaarheid prestatielevering). Wij hebben de focus op de VIC gezien de signalerende en adviserende rol die hier zou moeten liggen om de lijnorganisatie structureel te verbeteren, zeker ook met het oog op de rechtmatigheidsverantwoording.

Het goed inschatten en onderbouwen van een transitorische post is eveneens een aandachtspunt. Enkele voorbeelden zijn:

- Geboekte bedragen zijn niet onderbouwd, vooral als de factuur geboekt is over meerdere grootboekrekeningen
- Geen goede onderbouwing van facturen die betrekking hebben op voorgaand boekjaar en die via stelposten zijn geboekt in het voorgaand boekjaar.
- Documentatie is niet aanwezig of onvoldoende onderbouwd om te kunnen zeggen dat de prestatie geleverd is
- Er vindt te weinig controle plaats op de gemaakte afspraken (zoals offertes en overeenkomsten) in samenhang met de factuur; en
- Intern geconstateerde afwijkingen worden niet verder uitgezocht of opgevolgd, waardoor verbeterstappen in de lijn ook niet in gang gezet kunnen worden en eventueel noodzakelijke opvolging van specifieke bevindingen uitblijft.

Ten aanzien van de door ons uitgevoerde controle hebben wij de volgende bevindingen:

- Van 22 van de 103 facturen hebben wij vastgesteld dat deze in het proces niet zijn geaccordeerd voor prestatielevering door een medewerker van de gemeente Sliedrecht (het betreft hier met name facturen ten aanzien van inhuur van derden maar ook energieleveringen). De factuur is dus geaccordeerd en betaald zonder dat hierbij is getoetst of de prestatie is geleverd. Deze controle had wel volgens de eigen interne richtlijnen moeten plaatsvinden (zie ook onze recente managementletters).
- Wij hebben vastgesteld dat opdrachtverlening niet altijd via een formeel proces van opdrachtbevestiging verloopt. Soms worden opdrachten telefonische verstrekt waardoor toetsing van de juiste prijs niet mogelijk is.
- Bij drie facturen hebben wij fouten aangetroffen welke wij moeten extrapoleren over de gehele populatie. Deze fouten betroffen:
 - Onjuiste verwerking van de BTW (als kosten geboekt in plaats van ten laste van het BTW-compensatiefonds)
 - In het kader van de opvang van de gevluchte Oekrainers zijn er meerdere uitgaven gedaan. Een derde partij heeft ruimte gerealiseerd voor de opvang van deze vluchtelingen. De gerealiseerde kosten (werkelijke uitgaven) zouden door de gemeente worden vergoed op basis van aantoonbare bestedingen door deze derde partij. Het college heeft achteraf besloten dat de gedeclareerde bedragen voor totaal € 313.758 als lumpsum-bedrag worden vergoed. Voor de resterende € 100.000 is nog geen prestatie geleverd, hoewel dit aanvankelijk als last was verantwoord. Derhalve is dit gecorrigeerd naar de vooruitbetaalde bedragen.
 - Voor een factuur is vastgesteld dat deze gedeeltelijk in het verkeerde jaar is verantwoord.

Fout in inkopen:
€ 145.678

Omdat wij werken met statistische steekproeven moeten wij de geconstateerde fouten vertalen naar een geprojecteerde fout voor de massa. Op basis van de door ons uitgevoerde steekproef komen wij uit op een geëxtrapoleerde fout van € 145.678.

Onzekerheid inzake
prestatielevering:
€ 1.669.123

Naast de genoemde fouten konden wij voor meerdere facturen de prestatielevering onvoldoende vaststellen. Het is aannemelijk dat deze kosten door de gemeente worden gedragen, echter is onvoldoende aantoonbaar dat hier ook daadwerkelijk prestaties voor zijn verricht door de leveranciers, waaronder de op de voorgaande pagina beschreven situatie met betrekking tot de opvang van vluchtelingen. Vanwege de steekproefmethode leiden deze bevindingen tot een geëxtrapoleerde onzekerheid van € 1.669.123. De totale factuurwaarde van deze zeven facturen bedraagt € 350.141.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Gemeente heeft geen
niet uit de balans
bijkende verplichting
verantwoord.

In de jaarrekening van de gemeente zijn geen 'niet uit de balans bijkende verplichtingen' conform artikel 53 letter a opgenomen. Het BBV schrijft voor dat 'belangrijke financiële' verplichtingen waaraan de gemeente zich voor toekomstige jaren heeft verbonden worden verantwoord. Met de raad is geen definitie overeengekomen wat als belangrijke verplichting wordt aangemerkt. De lijn uit voorgaande jaren wordt derhalve voortgezet dat er geen sprake is van separate meerjarige verplichtingen die (nogmaals) via de jaarstukken aan de raad gemeld moeten worden. Aangezien wel sprake is van meerjarige verplichtingen voor bijvoorbeeld lease en huur adviseren wij u met klem in 2022 alsnog formeel beleid vast te stellen wat als 'belangrijke verplichting' wordt aangemerkt.

4.5 Schattingsposten in de jaarrekening

Schattingen in de jaarrekening zijn in het algemeen neutraal en daarmee reëel

Inherent aan het opmaken van een jaarrekening, is dat het college met de organisatie schattingen moet maken. Bepaalde schattingen kennen een (additionele) schattingsonzekerheid en zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en doordat zij een hoge mate van schattingsonzekerheid vertonen. Dit laatste betekent dat de schatting vatbaar is voor een inherent gebrek aan nauwkeurigheid in de waardering.

Een goed inzicht in de jaarrekening vereist kennis van deze posten. Als onderdeel van de controle hebben wij de oordeelsvormingen en besluiten van het college bij het maken van de schattingen beoordeeld op indicaties voor mogelijke tendenties. In het hierna opgenomen overzicht hebben wij van de jaarrekeningposten waaraan een belangrijke schatting ten grondslag ligt weergegeven of wij de schatting als conservatief, neutraal of pessimistisch hebben aangemerkt.

Wij hebben geen controleverschillen naar aanleiding van deze schattingen

POST IN DE JAARREKENING	BEDRAG (x € 1.000)	BEOORDELING HUIDIG BOEKJAAR	TOELICHTING
(im)materiële vaste activa	79.588	●	Waardering van de (im)materiele vaste activa vindt plaats op basis van de ingeschatte en vastgestelde afschrijvingstermijnen. Geen indicaties voor bijzondere waardeverminderingen.
Financiële vaste activa	4.228	●	Bevat geen posten waarin grote waarderingsrisico's zijn besloten.
Grondexploitaties	2.054	●	Grondexploitaties zijn gewaardeerd op basis van prudente uitgangspunten welke gestaafd zijn met externe bronnen en indices.
Debiteuren	579	●	Voor algemene en belastingdebiteuren is een voorziening voor mogelijke oninbaarheid getroffen van EUR 364. Op basis van onze controlewerkzaamheden beoordelen wij deze schatting als realistisch.
Voorzieningen bestaande risico's en verplichtingen	5.238	●	De gemeente heeft voorzieningen gevormd voor in de toekomst verwachte kosten, zoals de voorziening pensioen en wachtgeld bestuurskosten gerelateerde verplichtingen van niet gelijke omvang en voor onderhoudsegalisatie. De uitgangspunten zijn realistisch en wij hebben geconcludeerd dat de saldi aansluiten met actuele onderliggende plannen en andere berekeningen.
Voorzieningen verkregen middelen van derden	4.127	●	Van derden verkregen middelen ten aanzien van riolering en afvalstoffen zijn niet vrij besteedbaar. De verantwoorde voorziening is overeenkomstig het meerjarig rioleringsplan en op basis van onze werkzaamheden toereikend onderbouwd.

● Conservatief, maar aanvaardbaar ● Neutraal ● Optimistisch, maar aanvaardbaar

4.6 Begrotingsrechtmatigheid

Geen begrotingsoverschrijdingen die meetellen in ons oordeel

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2022, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma.

Zoals blijkt uit het onderdeel Nadere analyse begrotingsrechtmatigheid van de jaarrekening 2022 is op verschillende onderdelen van het overzicht van lasten en baten een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Op basis van het BBV beoordelen wij de begrotingsrechtmatigheid op het niveau van de lasten per programma.

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
Programma 2 Economie, arbeidsmarkt en onderwijs (totaal overschrijding lasten € 320.000)	Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid. Niet ondubbelzinnig vastgesteld dat dit eerder aan de gemeenteraad had kunnen worden gemeld. Derhalve telt dit niet mee in onze oordeelsvorming.	✓	
Onvoorzien (totaal overschrijding lasten van € 49.000)	Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid. Niet ondubbelzinnig vastgesteld dat dit eerder aan de gemeenteraad had kunnen worden gemeld. Derhalve telt dit niet mee in onze oordeelsvorming. In de jaarrekening wordt in de analyse van dit resultaat vermeld dat de post onvoorzien niet gebruikt is en vrij is gevallen. Dit is onjuist want in de staat van baten en lasten is een uitgave van € 110.000 opgenomen tegenover een begroot bedrag van € 61.000.	✓	

Zeer beperkte
overschrijding op drie
kredieten voor € 3.541

Kredietoverschrijdingen

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid hebben wij de lastenoverschrijdingen op investeringskredieten getoetst om vast te stellen of de gerealiseerde uitgaven binnen de door de gemeenteraad geautoriseerde begroting (investeringskredieten) zijn gebleven. Uit deze analyse blijkt dat voor vier kredieten sprake is van een overschrijding van het budget:

- Aankoop Rijnstraat 315 gebouw € 2.593
- Vervanging lichtmastarmaturen € 329
- Telefoon € 619

De totale overschrijding bedraagt € 3.541. Dit bedrag is op basis van de rapporteringstolerantie niet opgenomen in onze foutevaluatie in hoofdstuk 2.

Gevoteerde kredieten in het overzicht zoals opgenomen in de toelichting op de jaarrekening sluiten voor enkele kredieten niet aan met de besluitvorming die wij hebben ontvangen:

- Uitvoering begraafplaats 2020 t/m 2024
- Uitvoering begraafplaats - aanleg groen
- Burg. Winklerplein Aanleg plein en OR
- Burg. Winklerplein Zuidooster
- Burg. Winklerplein Noord-en Zuidgevel
- Vervanging div. asfaltdeklagen - Jaarschijf 2022

Aandachtspunt voor de P&C stukken 2023 is deze onderbouwing en aansluiting alsnog met de door de gemeenteraad gevoteerde kredieten te kunnen aansluiten. Vooralsnog lijkt geen sprake van een overschrijding van de kredieten, maar bij verkeerde standen kan dit onopgemerkt blijven of kunnen er verkeerde rechtmatigheidsconclusies getrokken worden (ten onrechte als overschrijding betiteld).

Onrechtmatige contracten in het kader van Europese aanbestedingsrichtlijnen

Als onderdeel van onze rechtmatigheidscontrole controleren wij de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen. Deze controle voeren wij uit aan de hand van een inkoopanalyse die wordt opgesteld door de ambtelijke organisatie. Wij voeren onze controle uit in overeenstemming met de hiertoe opgestelde notitie van de Sectorcommissie Decentrale Overheden (SDO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

Op basis van de uitgevoerde controle hebben we vastgesteld dat één contract ten onrechte niet Europees is aanbesteed. De totale besteding op deze contracten in 2022, en als gevolg hiervan te rapporteren onrechtmatigheid, bedraagt € 106.372. Het contract is in een voorgaand jaar afgesloten.

Wij voeren tevens een steekproef uit op contracten < Europese aanbestedingsgrens, omdat het risico bestaat dat de contractwaarde hiervan wel boven de grens ligt. Uit deze steekproef hebben we geen bevindingen geconstateerd.

N.B.: de review op de uitgevoerde werkzaamheden moet nog plaatsvinden.

Onrechtmatigheid
bedraagt € 106.372

Bijlagen

- A [Onze controle](#)
- B [Bevindingen SiSa-bijlagen](#)

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Sliedrecht, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Opdracht

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging voor boekjaar 2022. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het bestuursverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij daarom kortheidshalve naar onze opdrachtbevestiging.

Materialiteit

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 858.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 42.900 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden. Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Sliedrecht zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Controleaanpak

Controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 3 oktober 2022 opgenomen. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een systeemgerichte en risicogerichte benadering, waarbij rekening wordt gehouden met de opzet, het bestaan en de werking van de aanwezige administratieve organisatie en de daarin opgenomen beheersingssystemen. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals inkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van de gemeente. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- ▶ Management override van controls (frauderisico).
- ▶ Het mogelijk niet voldoen aan de aanbestedingsrichtlijnen (onterecht niet Europees aanbesteed, mogelijk sprake van een ontoelaatbare wezenlijke wijziging).
- ▶ Het onterecht ten laste van de gemeente brengen van kosten (frauderisico)
- ▶ Waardering van grondexploitatie BW-plein is niet juist

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2022 van de gemeente Sliedrecht aan de daaraan te stellen eisen voldoet, zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken bij deze jaarrekening, zowel wat betreft de getrouwheid als de rechtmatigheid.

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van de gemeente Sliedrecht zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de gemeente als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar. In onze controleverklaring hebben wij gerapporteerd over onze controleaanpak ten aanzien van het vermogen van de gemeente Sliedrecht om risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen.

Strekking van de controleverklaring

Continuïteit

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De grondslagen van de jaarrekening 2022 zijn aanvaardbaar

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De jaarstukken 2022 van uw gemeente bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2022 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2022 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2022. In 2022 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze boardletter 2022. Bij de interim-controle 2023 zullen wij de opvolging beoordelen. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld.

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met de verantwoordelijke functionarissen binnen de ambtelijke organisatie en de verantwoordelijke wethouder. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klantspecifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Sliedrecht heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2022 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen. De tabel moet altijd worden opgenomen, ook als geen fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Indien dit het geval is worden de kolommen 'FOUT OF ONZEKERHEID', 'FINANCIËLE OMVANG IN €' en 'TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID' leeg gelaten.

Aangezien geen ongecorrigeerde fouten resteren in de SiSa-verantwoording van Sliedrecht zijn in de hierna volgende tabellen geen bedragen gerapporteerd.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
A13	Regeling specifieke uitkering naleving controle coronatoegangsbewijzen			
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2174			
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen			
C55	Aanpak energiearmoede			
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen			
D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022			
D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
E27B	Brede doeluitkeringen verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)			
F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_ gemeentedeel 2021			
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_ totaal 2020			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) _ gemeentedeel 2021			
G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) _ totaal 2020			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _ gemeentedeel 2021			
G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _ Totalen 2020			
G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022			

B. Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW- domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel			
G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ totalen			
G13	Regeling specifieke uitkering onderwijsroute			
		€ 21.084,85		Geen aanvraag geweest voor de uitgaven. Ook niet toegelicht in indicator H4/08.
H4	Specifieke uitkering Sport			
H8	Specifieke uitkering voor lokale sportakkoorden en leefstijlinterventies 2021			
H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)			

Tozo

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021	Fout		
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	Fout		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	Fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	Onzekerheid		
G4	Tozo 2	Fout		
G4	Tozo 2	Onzekerheid		
G4	Tozo 3	Fout		
G4	Tozo 3	Onzekerheid		
G4	Tozo 4	Fout		
G4	Tozo 4	Onzekerheid		
G4	Tozo 5	Fout		
G4	Tozo 5	Onzekerheid		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	Fout		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	Onzekerheid		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T	Fout		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T	Onzekerheid		

Tozo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4A	Tozo 1_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4A	Tozo 1_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 1_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Fout		
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Onzekerheid		
G4A	Tozo 2_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4A	Tozo 2_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 2_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4A	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4A	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 3_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4A	Tozo 3_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 3_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4A	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4A	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4A	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Fout		
G4A	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Onzekerheid		

bdo.nl